

Isten XX. századi atlétája: II. János Pál pápa

Április 27-én, az Isteni Irgalmasság vasárnapján Ferenc pápa szentté avatja elődeit, XXIII. Jánost és II. János Pál pápát.

Egy élet drámai kezdete

Karol József Wojtyła a lengyelországi Wadowicében látta meg a napvilágot 1920. május 18-án. Édesapja a hivatásos katona Karol Wojtyła volt, édesanyja a tanítónő Emilia Kaczorowska. A családi és baráti körben a gyermeket csak „Lolek”-nek hívták. Kora ifjúságában gyakorlatilag minden közeli hozzátartozóját elveszítette: kilencéves korában édesanyját, aki szülés közben halt meg, néhány évvel később orvos bátyját, Edmundot, aki egy betegétől elkapott fertőző betegségben hunyt el huszonhat évesen, majd 1941-ben édesapját is elvitte a háború. Olga nevű nővére pedig még Karol születése előtt, 1914-ben halt meg. Életében a családi megpróbáltatások súlyos történelmi tragédiák idejére estek, melyek Európában leginkább Lengyelországot sújtották. 1939-ban Lengyelország elveszítette nemzeti önállóságát, a háborút követően pedig a kommunista diktatúra elnyomását szenvedte el egészen 1989-ig.

Helytállás az ifjúkor küszöbén

Édesapja minden erejét gyermeke nevelésére fordította. Az ifjú Karol tanult, sportolt, és már akkor szoros kapcsolatot épített ki a wadowicei zsidó közösséggel. Még mielőtt a papi szemináriumba jelentkezett volna, a krakkói Jagelló Egyetemre iratkozott be 1938 őszén, ahol filozófiát, lengyel nyelvet és irodalmat tanult, francia nyelvből pedig magánórákat vett. Az 1938–1939-es tanév végén egy operai előadásban a színészi tehetségét is gyakorolta, melyet egy kísérleti színházi társulat keretében folytatott. A nyelvtanulásra való képességeit jelzi, hogy a lengyel és az egyházi latin mellett a szlovák, az orosz, az olasz, a francia, a spanyol, a portugál, a német, az ukrán és az angol nyelvet is elsajátította. A II. világháború kitörése édesapjával együtt Krakkóban találta, ahonnan menekülniük kellett a Luftwaffe repülői elől, majd az orosz invázió miatt vissza kellett térniük ide. A Jagelló Egyetemet bezárták, a professzorokat letartóztatták. Karol egy étteremben kifutófiúként szolgált. Ez a könnyű munka lehetővé tette számára, hogy folytassa tanulmányait és a színészi hivatást, hogy így a kultúra szintjén mutassa meg az ország megszállóival való szembenállást.

Együtt az emberekkel

Wojtyła 1940 ősztől majdnem négy éven át először egy kőbányában, majd egy vegyi üzemben vállalt munkát. Ebben az időben találkozott a munka világával és az égető társadalmi kérdésekkel. Mint már pápa 1979-ben mexikói apostoli útján munkások előtt kijelentette: „Nem felejttem el a világháború nehéz éveit, amikor úgy, ahogy ti, magam is közvetlenül megtapasztaltam a fizikai munkát. S tökéletesen tudom, mennyire fontos, hogy a munka ne csak egy külső tényező legyen, hanem feleljen meg az ember magasabb méltóságának.” Gondviselészerűen a vegyi üzemben végzett munkája óvta meg őt attól, hogy társaihoz hasonlóan munkaszolgálatra vigyék a keleti frontra.

A szellem és a lélek útján

A munka mellett 1942-ben a Sapieha krakkói érsek által fenntartott földalatti papi szemináriumba lépett be, s mint papnövendék 1944-ben a Gestapo üldözése elől az érsekségen talált menedéket. A háborút követően 1946. november 1-én szentelték pappá, s azonnal Rómába küldték az Angelicum domonkos egyetemre teológiai tanulmányok folytatására. Szakdolgozatában az Isten és az ember kapcsolatának személyes oldalát mutatta be a XVI. századi kármelita misztikus teológus, Keresztes Szent János műveiben. Hazatérve 1953-ban sikerrel védte meg téziséét Max Scheler német filozófusról a Jagelló Egyetemen. 1948 nyarától a Krakkótól 25 km-re lévő Niegović lett lelkipásztori tevékenységének állomása. 1949 márciusában a krakkói Szent Flórián-plébániára került, majd etikát tanított a Jagelló Egyetemen, s ezt követően a Lublini Katolikus Egyetemen.

Kiválasztás az apostoli szolgálatra

Karol Wojtylát 1958-ban nevezték ki krakkói segédpüspökké, és ebben a minőségében vett részt a II. Vatikáni Zsinat kezdetén, ahol a *Gaudium et spes* kezdetű lelkipásztori rendelkezés kidolgozásában jelentős részt vállalt. 1963. december 30-án VI. Pál pápa Krakkó érsekévé nevezte ki, és 1967. június 26-án bíborossá kreálták. 1978 augusztusában VI. Pál halála miatt, majd ezt követően I. János Pál váratlan elhunytá következtében részt vett mindkét pápaválasztó konklávéban, melyek közül a második esetében 1978. október 16-án, kora este nem sokkal negyed hét után – a nyolcadik titkos szavazásnál – fehér füst szállt fel a Sixtus-kápolna kéményéből, és nem sokra rá 18:45-kor Pericle Felici protodiakónus-bíboros a Szent Péter-bazilika erkélyéről kihirdette: „Annuntio vobis gaudium magnum; habemus Papam: Eminentissimum ac Reverendissimum Dominum, Dominum Carolum, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalem Wojtyła qui sibi nomen imposuit Ioannis Pauli.”

Az új pápa hangja örömhírt közvetít

Első szavaiban II. János Pál a Szent Péter téren összegyűlt hívekhez a bátorítás hangján szólalt meg: „Ne féljete!” Önmagát mint egy távoli országból meghívott pápát határozta meg, és azonnal a szívükbe zárták az olaszok is, amikor arra kérte őket, ha tévedne, javítsák ki. Nekünk, magyaroknak különösen is örömteli esemény volt, hogy a magyar néphez oly közel álló országból származik Szent Péter 264. utóda. Apostoli szolgálatának ünnepélyes megkezdésére 1978. október 22-én került sor, majd november 5-én Szent Ferenc városába, Assisibe utazott, és ezután Rómában felkereste Siénai Szent Katalin sírját a Santa Maria Sopra Minerva templomában, hogy így Olaszország két védőszentjét megtisztelje. Mint Róma püspöke 1978. december 5-én vette birtokába a Lateráni Szent János-székesegyházat.

A világegyház kapui megnyílnak

Nem sok pápa mondhatja el magáról, hogy az Isten bajnoka elnevezést, amit általában a vértanúkra használtak, a gyakorlatban, vagyis a mindvégig kitartó lelkipásztorkodásban és a szó eredeti jelentése szerint a sportban is megvalósította. II. János Pál pápa 104 apostoli útján lankadatlanul járta a világot. Az egyház tagjaihoz, de minden jóakarátú emberhez írta körleveleit, több ezer beszédet tartott, számtalan emberrel találkozott, akik képviselték népüket, vallásukat, meggyőződésüket. Emellett szeretett kirándulni, futni, úszni, síelni, kajakozni és futballozni is.

Pápaságára jellemző volt a II. Vatikáni Zsinat tanításának kibontása írásaiban és lelkipásztori látogatásain elhangzott beszédeiben. II. János Pál idején a pápa közel került az emberekhez s lett valóságosan a „világ plébánosa”. Sorra kezdte járni nemcsak a római plébániákat, hanem Európa és más földrészek országait is, hogy az evangéliumot Jézus kérésének megfelelően mindenkinek hirdesse, és elvigye azt az egész világra. Minden korosztályt meg tudott szólítani kezdve a gyerekektől a fiatalokon és a felnőtteken át az idősekig és a betegekig.

Fatima jóslata teljesül

A sajátos európai és világtörténelmi helyzet következtében – mintegy beteljesítve a fatimai jóvendöléseket – Mehmet Ali Agca török bérgyilkos 1981. május 13-án 17 óra 22 perckor a Szent Péter téren az általános kihallgatás kezdetén rálőtt a pápára, nem sokkal azután, hogy nyitott autóján megérkezett a hívek körébe, és életveszélyesen megsebesítette. A gyors beavatkozás megmentette életét. Két évvel később, 1983 karácsonyán személyesen ment el merénylője börtönébe, hogy bocsánatáról biztosítsa. A merényletet valószínűleg a szovjet KGB és a kelet-német Stasi szervezte meg bolgár terroristák közreműködésével, és a Szürke Farkasok nevű szélsőséges török csoportot vette igénybe a terv kivitelezésére.

Az egyház útja az ember

Az 1989-től kezdődő közép-kelet-európai társadalmi változások az emberi jogokért kiálló lengyel Wojtyła pápának is köszönhetőek. II. János Pál pápa idejére esik a nem katolikus egyházakkal való párbeszéd és kapcsolatok élénkülése, valamint a nem keresztény vallásokkal, különösen a zsidósággal való dialógus kiépítése. A pápa tanításának központjában mindig is az ember állt, számolva összetett helyzetével, mely az istenképiséből fakad, s ez az ember igazi méltósága már a születésétől kezdve. Az élet, a személy, a család, az ifjúság, a kultúra és a munka védelme a pápa elsődleges céljai között szerepelt. Az 1983–1984-es, a megváltás 1950. jubileumán tartott rendkívüli Szent Év keretében a pápa 1984 virágvasárnapján létrehozta az ifjúsági világtalálkozókat intézményét, mely napjainkig hatóan fiatalok millióit mozgatja meg.

Apostoli szolgálat a végsőkig

II. János Pál pápa egész életét, minden energiáját és erejét az egyház szolgálatába állította. A halálos merényletből felépült, de a későbbiek folyamán is több műtéten átesett. A Parkinson-kór már 1991 végén megjelent nála, de mindez nem akadályozta meg őt abban, hogy folytassa nagy apostoli utazásait és a helyi közösségek meglátogatását. Végül is 2005. február 1-jén a Gemelli kórházba került, de március 27-én már egy kis időre megjelent a Szent Péter-térre nyíló apostoli palota ablakában. A pápa a kezével áldást adott, de beszélni már nem tudott. Utoljára március 30-án, a szerdai általános kihallgatás során láthatták őt a hívek, de megszólalni már nem volt képes. Állapotának súlyosbodása után két nappal, 2005. április 2-án, az általa liturgikus nappá tett Isteni Irgalmasság vasárnapja vigíliáján 21 óra 37 perckor hunyt el a Szent Pétert és IX. Piuszt követően a harmadik leghosszabb ideig hivatalban lévő pápa. Temetésére 2005. április 8-án került sor mintegy hárommillió hívő jelenlétében. A résztvevő hatalmas tömeg *santo subito* – azonnal szentté avassák – felkiáltással meggyőződését fejezte ki. Utóda, XVI. Benedek pápa felmentést adott a boldoggá avatás megkezdésének kötelező ötéves korlátja alól, így II. János Pál pápát 2011. május 1-jén XVI. Benedek pápa a boldogok sorába iktatta.

Az életszentség ma is lehetséges

II. János Pál életének minden mozzanatából az a hűség olvasható ki, amellyel – totus tuus – azaz önmagát teljesen Szűz Mária anyai oltalmára bízva Isten és az emberek szolgálatára szentelte. Egy olyan szentet köszönhetünk az ő személyében, aki szinte „karnyújtásnyira” volt tőlünk, hiszen hosszú pápasága hívők nemzedékeinek a hitét és lelkiességét határozta meg. Immár hivatalos módon kérhetjük közbenjárását minden ügyünkben annak a pápának, aki már földi életében arra törekedett, hogy Krisztusra mint az ember egyetlen üdvözítőjére mutasson, s ezáltal reményt adjon az általa oly gondosan előkészített XXI. századi társadalomban élő emberek számára.

A 2014. április 27-i szenté avatást követően – elismerve életszentségét és az erények hősiességében való gyakorlását – már teljes szívünkből mondhatjuk:

SZENT II. JÁNOS PÁL PÁPA! KÖNYÖRÖGJ ÉRETTÜNK!

Kránitz Mihály/Magyar Kurír